

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Колесник Ганна Олександрівна

ОЦІНКА ЯКОСТІ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ І ПАСИВАМИ
КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Спеціальність 6030508 - Фінанси і кредит

АВТОРЕФЕРАТ

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

Одеса 2018

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Ефективне управління активами і пасивами банку є одним з найважливіших пріоритетів банківської діяльності. Саме від того, як ефективно працює окремий банк, залежить ефективність роботи банківської системи в цілому.

Комерційні банки здійснюють активні і пасивні операції. Ці операції тісно між собою пов'язані. Без пасивних операцій неможливі активні операції, а без активних операцій стають безглуздими пасивні. Але всі без винятку проведені банківські операції переслідують одну мету - збільшення доходів і скорочення витрат. Таким чином, дослідження оцінки якості управління активами і пасивами банку є актуальним і практично значимим.

Проблемі управління активами і пасивами комерційних банків присвячений ряд фундаментальних робіт і наукових досліджень останньої чверті ХХ століття - початку ХХІ століття. Традиційно управління активами і пасивами розглядалося з точки зору цілей і завдань одного банку. Так, серед іноземних дослідників проблеми управління активами і пасивами комерційних банків слід відзначити Ван-Хуза Д.Д., Ларіонову І.В., Миллера Р.Л., Роуза П., Синки Дж., Фроста С. та інших. Серед українських вчених, які досліджували дану проблему, слід відмітити Алексеєнко М.Д., Герасимовича А.М., Коваленко В.В., Кузнєцову Л.В., Міщенко В.І., Примостку Л.О. та інших.

Метою випускної роботи є формування науково-практичних підходів до оцінки якості управління активами і пасивами окремого банку та розробка на цій основі рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності окремої банківської установи.

Завдання випускної роботи. Для досягнення поставленої мети в дипломній роботі передбачено постановку та вирішення таких завдань:

- дослідити теоретичні засади оцінки якості управління активами і пасивами комерційного банку;
- проаналізувати стан якості управління активами і пасивами окремого комерційного банку;
- оцінити економічну ефективність діяльності окремого комерційного банку;
- обґрунтувати напрямки забезпечення підвищення якості управління активами і пасивами банку.

Об'єктом дослідження є фінансово-господарська діяльність банку як економічного суб'єкту та усіх окремих процесів, пов'язаних з нею.

Предметом дослідження є теоретичні засади та методичні підходи для оцінки якості управління активами і пасивами комерційного банку.

Методи дослідження. Методи дослідження. Під час написання роботи були використані такі спеціальні та загальнонаукові методи і прийоми, як: синтезу та аналізу, індукції, дедукції, узагальнення, статистичний, діалектичний, монографічний, порівняльний, графічний, табличний та інші.

Інформаційну базу випускної роботи склали дані нормативно-правових актів України та офіційних матеріалів Національного банку України; література, яка присвячена оцінці якості управління активами і пасивами комерційного банку; дані, що опубліковані у наукових роботах вітчизняних і зарубіжних вчених, періодичних виданнях, а також у звітності окремих українських банків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

Випускна робота складається з трьох розділів.

Ключові слова: комерційний банк, активи та пасиви, результати фінансової діяльності, оцінка діяльності і результатів.

У розділі 1 «ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ЯКОСТІ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ І ПАСИВАМИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ» були сформовані наступні висновки:

1. У науковій економічній літературі не сформувалося однозначне і несуперечливе розуміння сутності, економічної природи, цілей і завдань управління активами і пасивами. Надзвичайно різноманітний понятійний апарат, застосовуваний різними авторами. Одні автори зводять управління активами і пасивами до окремих функцій планування, стратегічного планування або аналізу, інші необґрунтовано пов'язують управління тільки з фінансовими ризиками, треті - тільки з прибутковістю, деякі - підмінюють сутність управління метою управління. При цьому більшість авторів основну увагу приділяють методам управління або активами, або пасивами банку як автономним завданням банківського менеджменту.
2. Проведене дослідження дає можливість визначити управління активами і пасивами банку таким чином: це стратегічна діяльність банку щодо проведення фінансових операцій, за допомогою яких банк формує свої ресурси для здійснення активних операцій, з метою підтримання ліквідності, оптимізації ризиків його комерційної діяльності, хеджування таких ризиків, коригування валютних позицій банку, здійснення операцій, що належать до інвестиційної та фінансової діяльності банку, при якій активи та пасиви розглядаються як єдине ціле.
3. Процес управління активами та пасивами банку має складну та розгалужену систему організаційного та інформаційного забезпечення, що дає можливість ефективно та оперативно здійснювати аналіз, планування та контроль за динамічними статтями балансу. Тому, правильно сформована організаційна структура та достовірне інформаційне забезпечення процесу управління активами та пасивами забезпечить раціональне формування фінансових ресурсів та прибутковість банківських установ.

У розділі 2 **«НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ОЦІНКА ЯКОСТІ АКТИВІВ І ПАСИВІВ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ (на прикладі ПАТ АБ «ПІВДЕННИЙ»)»** були сформовані наступні висновки:

1. Зобов'язання банку зростали більш високими темпами ніж його капітал. Це призвело до зниження питомої ваги капіталу у пасивах банку.
2. Основну частину зобов'язань банку складають кошти інших банків, кошти фізичних та юридичних осіб. Протягом 2015-2017 років управління зобов'язаннями ПАТ АБ «Південний» здійснювалося адекватно ситуації в банківській системі України, було орієнтоване на залучення коштів фізичних та юридичних осіб і зменшення залежності банку від коштів інших банків.
3. Кредитування є головним напрямом активної діяльності банку, при цьому рівень чистого кредитного ризику є помірним і якість кредитного портфелю є достатньою доброю, тобто у майбутньому банку слід продовжувати свою кредитну політику.
4. Обсяг та питома вага високоліквідних активів банку є невеликими та мають тенденцію до зменшення. Це свідчить про недостатню ліквідність банку і у майбутньому йому потрібно поліпшити якість управління своїми активами та пасивами з метою підвищення ліквідності.
5. За рахунок того, що темп збільшення доходів декілька випереджає темп збільшення витрат здійснювалося незначне зростання чистого прибутку ПАТ АБ «Південний». Наведені показники свідкують про те, що у майбутньому банку потрібно нарощувати обсяг доходів, зменшувати витрати та збільшувати чистий прибуток.
6. Основні доходи ПАТ АБ «Південний» получав у вигляді процентних та комісійних доходів. Його основними витратами були процентні витрати, адміністративні та інші операційні витрати, витрати на формування резервів під заборгованість за кредитами.

У розділі 3 **«ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ І ПАСИВАМИ БАНКУ»** були сформовані наступні висновки:

1. Управління активами та пасивами комерційного банку ґрунтується на гнучкому управлінні як активами, так і пасивами з врахуванням взаємозв'язку між ними. При гнучкому управлінні пасивами, слід особливу увагу звернути на роботу з фізичними особами, яка є однією з самих трудомістких.
2. Узагальнення світового досвіду зменшення долі проблемних активів банківського сектору показує, що це питання не тільки комерційних банків, але і держави. Для скорішого вирішення цієї проблеми та відновлення повноцінного кредитування реального сектору економіки банки потребують державної підтримки. Ця підтримка можлива у різних формах.
3. Враховуючи зарубіжний досвід в Україні варіанти щодо моделей викупу проблемних активів можуть бути такими: створення державного "госпітального" банку; створення недержавного "госпітального" банку групою банків; здійснення державою викупу окремого виду проблемних активів; створення недержавного "госпітального" банку та викуп за рахунок держави окремих видів проблемних активів.
4. Можемо стверджувати, що мета управління активами й пасивами – це управління процентним ризиком та ризиком ліквідності. Воно здійснюється шляхом аналізу та управління гепом, а також термінами, на які банк залучає або розміщує кошти. Цей аналіз провадиться на підставі розрахунку імітаційних моделей управління активами й пасивами. Ефективне управління активами та пасивами банку означає вибір такої стратегії управління яка б, забезпечувала досягнення цільової прибутковості, визначеної метою розвитку банку, та мінімізувала б ризику. Метою стратегічного планування є встановлення певного порядку дій для підготовки ефективного функціонування конкурентоспроможного банку. Стратегічне планування має на меті визначення основних цілей, ідей та стратегії діяльності банку в умовах конкретного ринку.

АНОТАЦІЯ

випускної роботи на здобуття освітнього ступеня магістра

Колесник Ганна Олександрівна

Управління ефективністю діяльності комерційного банку

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2019 рік

Випускна робота складається з трьох розділів.

Предметом дослідження є теоретичні засади та методичні підходи до управління ефективністю діяльності комерційного банку.

Об'єктом дослідження виступає процес управління ефективністю діяльності банку.

Мета дипломної роботи полягає в формуванні науково-практичних підходів до управління ефективністю діяльності окремого банку та розробка на цій основі рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності банку.

Завданнями роботи є:

- дослідити теоретичні аспекти ефективності діяльності банку;
- проаналізувати понятійно-термінологічний апарат до поняття ефективності банківської діяльності;
- охарактеризувати методи та інструменти оцінки ефективності діяльності банку;
- оцінити пасиви та активи банку;
- проаналізувати доходи і витрати банку;
- оцінити ефективність діяльності банку;
- обґрунтувати напрямки підвищення ефективності управління банком;
- побудувати кореляційно-регресійну модель;
- обґрунтувати покращення організації ефективної праці в банку.

За результатами дослідження сформульовані наступні результати: уточнено поняття ефективності банківської діяльності, узагальнені методи та інструменти оцінки ефективності діяльності банку, набули подальшого розвитку аналіз доходів і витрат банку, оцінка пасивів, активів та ефективності діяльності банку, доповнено дослідження кореляційно-регресійною моделлю, узагальнено покращення організації ефективної праці в банку.

Одержані результати можуть бути використані при підвищенні ефективності управління банком.

Рік виконання дипломної роботи: 2019.

Рік захисту роботи: 2019.

Ключові слова: комерційний банк, ефективність діяльності, результати фінансової діяльності, оцінка діяльності і результатів.

ANOTATSIYA

final work on obtaining Master of Education

Kolesnyk Hanna Oleksandrivna

Commercial bank performance management

Odessa National Economic University

c. Odessa, 2019 year

Final work is divided into three sections.

The subject of the research is theoretical principles and methodological approaches to managing the commercial bank's performance.

The object of the study is the process of managing the performance of the bank.

The purpose of the thesis is to formulate scientific and practical approaches to managing the performance of an individual bank and to develop on this basis recommendations for improving the efficiency of the bank.

The tasks of the work are:

- to investigate the theoretical aspects of the effectiveness of the bank;
- to analyze the terminological apparatus to the concept of efficiency of banking activities;
- to characterize the methods and tools for assessing the effectiveness of the bank;
- estimate the bank's liabilities and assets;
- analyze the income and expenses of the bank;
- to evaluate the efficiency of the bank's activity;
- to substantiate directions of increase of efficiency of bank management;
- build a correlation-regression model;
- substantiate the improvement of the organization of effective work in the bank.

According to the results of the study, the following results were formulated: clarified the concept of banking efficiency, generalized methods and tools for assessing bank performance, further developed analysis of bank income and expenses, assessing liabilities, assets and performance of the bank, supplemented the study correlation-regression model, generalized improvement effective work in the bank.

The results obtained can be used to improve the efficiency of bank management.

Year of completion of the thesis: 2019.

Year of protection: 2019.

Keywords: commercial bank, activity efficiency, financial results, performance appraisal and results.